

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/1/2019
Identifikačné číslo spisu: 8017200149
Dátum vydania rozhodnutia: 05.02.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8017200149.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, právnej veci žalobcu: F.B. X., X. F. XXX, H., W.Á. T., zastúpeného JUDr. Dušanom Remetom, advokátom so sídlo v Prešove, Masarykova 2, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, za účasti: F. Z. W., Y. S. X/X, K., W.Á. T., o preskúmanie oznámenia žalovanej č. 1568-2/2017-BA zo dňa 12. januára 2017, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č.k. 4Sa/5/2017-75, zo dňa 27. marca 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasanú sťažnosť proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 27. marca 2018, č.k. 4Sa/5/2017-75 z a m i e t a .

Účastníkom konania nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Prešove rozsudkom č.k. 4Sa/5/2017-75 zo dňa 27. marca 2018 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania opatrenia žalovanej označeného ako „Vyjadrenie k oneskorene podanému odvolaniu“ (ďalej len „opatrenie“) zo dňa 12. januára 2017, číslo: 1568-2/2017-Ba. O trovách konania rozhodol tak, že účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

2. Opatrením číslo 1568-2/2017-BA zo dňa 12. januára 2017 bolo žalobcovi oznámené, že dňa 9. januára 2017 bolo podľa § 217 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) doručené odvolanie proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočka Svidník, č. 2623-93/2013-SK zo dňa 9. apríla 2013, ktoré podal žalobca ako zamestnanec zamestnávateľa F. vo veci nevzniku povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti. Rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Svidník č. 2623-93/2013-SK zo dňa 9. apríla 2013 doručované na adresu žalobcu doporučenou zásilkou bolo doručené dňa 25. apríla 2013. Rozhodnutie o doručení potvrdila matka žalobcu. Posledný

deň lehoty na podanie odvolania bol 27. mája 2013. Žalobca podal dňa 16. decembra 2016 proti rozhodnutiu odvolanie. Proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu zamestnávateľ žalobcu F., ktorý rozhodnutie prevzal dňa 22. apríla 2013, odvolanie nepodal. Sociálna poisťovňa ústredie, nie je v zmysle zákona o sociálnom poistení oprávnená rozhodnúť o oneskorene podanom odvolaní.

3. Prvostupňovým rozhodnutím Sociálna poisťovňa, pobočka Svidník, ako orgán príslušný podľa ustanovenia §178 ods. 1 písm. a/ bod prvý zákona o sociálnom poistení a na základe článku 13(3) a 13(4) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v znení nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 988/2009 vo veci zrušenia vzniku nemocenského poistenia dôchodkového poistenia a poistenia v nezamestnanosti rozhodla podľa § 210 ods. 1 písm. a/ zákona o sociálnom poistení v prvom stupni vo veci zamestnanca F. X. ako zamestnanca zamestnávateľa F. tak, že mu ruší povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti dňom 1. september 2012. Dôvodila tým, že Poľská inštitúcia ZUS v Rzeszówe v súlade s článkom 16(2) nariadenia (ES) č. 987/2009 informovala dňa 28. januára 2013 v liste d. 350000/UBS-2/450/643/2013, že F. X. od 1. septembra 2012 do 30. novembra 2012 podlieha právnym predpisom sociálneho zabezpečenia Poľskej republiky, pretože práca vykonávaná v prospech zamestnávateľa F. má okrajový (marginálny) charakter.

4. Krajský súd zákonosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách § 212 ods. 1 a ods. 3 zákona o sociálnom poistení, a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej § 3 ods. 1 písm. c/, § 23 ods. 2 písm. b/, § 199 ods. 1 písm. a/ a ods. 3, § 177 ods. 1, § 179 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby.

5. Krajský súd po preskúmaní veci dospel k záveru že predmetom preskúmania bolo opatrenie žalovanej, ktorým žalobcovi oznámila, že odvolanie proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočka Svidník zo dňa 9. apríla 2013, číslo: 2623-93/2013-Sk, podal po uplynutí lehoty na podanie odvolania až dňa 16. decembra 2016 a žalovaná nie je v zmysle zákona o sociálnom poistení oprávnená rozhodnúť o oneskorene podanom odvolaní. Zamestnávateľ žalobcu F. odvolanie proti predmetnému rozhodnutiu nepodal. O možnosti podať odvolanie v lehote do 30 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia bol žalobca upovedomený v rozhodnutí prvostupňového správneho orgánu v časti Poučenie. Lehota na podanie odvolania uplynula dňa 27. mája 2013. Dňa 28. mája 2013 rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť. Správny súd poukázal na ustanovenie § 212 ods. 3 zákona o sociálnom poistení, ktoré taxatívnym spôsobom určuje, na ktoré prípady sa vzťahuje doručovanie rozhodnutí do vlastných rúk. Rozhodnutie o zániku poistenia bolo doporučenou zásielkou doručované na adresu žalobcu, ktorá bola zaevidovaná v systéme Sociálnej poisťovne (X., Poľská republika) a na adresu miesta podnikania zamestnávateľa F.. Napriek tomu, že rozhodnutie pobočky prevzala pani Z. X. (matka) žijúca so žalobcom v spoločnej domácnosti, v súlade s ustanoveniami zákona o sociálnom poistení sa rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Svidník zo dňa 9. apríla 2013 považuje za doručené žalobcovi dňa 25. apríla 2013. Žalobcu preto nemožno považovať za opomenutého účastníka konania.

6. Správny súd sa vysporiadal s argumentáciou žalovanej, že žalobca nie je opomenutým účastníkom konania, nakoľko Sociálna poisťovňa, pobočka Svidník doručila rozhodnutie na adresu žalobcu, ktorá bola zaevidovaná v systéme Sociálnej poisťovne a zhodne na túto adresu mu doručila žalovaná aj napadnuté opatrenie a so žalobcom sa v správnom konaní konalo. Skutočnosť, že žalobca podal odvolanie oneskorene, bránila žalovanej preskúmať napadnuté rozhodnutie v rámci odvolacieho konania a rozhodnúť o tomto odvolaní formou rozhodnutia. V tejto súvislosti správny súd argumentoval právnym názorom vysloveným v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sžsk/31/2017 zo dňa 13. decembra 2017. Správny súd na základe uvedených skutočností žalobu zamietol.

7. O trovách konania rozhodol podľa §175 ods. 1 v spojení s § 167 a §168 SSP. Neúspešnému žalobcovi náhradu trov konania nepriznal. Vo vzťahu k žalovanému správne orgánu správny súd nezistil také okolnosti, pre ktoré by bolo možné spravodlivo požadovať od žalobcu nahradenie trov konania žalovanému správne orgánu.

II.

8. Proti rozsudku správneho súdu podala žalovaná kasačnú sťažnosť z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci podľa §440 ods. 1 písm. g/ SSP. Rozsudok správneho súdu navrhol zmeniť a žalobu zamietnuť, alternatívne rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, alebo ho zmeniť a zrušiť priamo rozhodnutie žalovanej v spojení s prvostupňovým rozhodnutím a priznať žalobcovi právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

9. V odôvodnení kasačnej sťažnosti poukázal na dikciu ustanovení článku 13 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES)č. 883/2004 a čl. 1 ods. 1 písm. a/ a písm. b/ spolu s čl. 16 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009a poukázal aj na ustanovenie § 134 ods. 2 písm. b/ SSP, podľa ktorého správny súd nie je viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, ak rozhodnutie alebo opatrenie vydal orgán, ktorá na to nebol oprávnený a nebol viazaný samotnými dôvodmi žaloby a mal ex lege zrušiť napadnuté rozhodnutie žalovanej v spojení s rozhodnutím prvostupňového orgánu verejnej správy, nakoľko ide o rozhodnutie vydané orgánmi, ktoré na to neboli oprávnené. Žalobca nesúhlasí s právnym názorom krajského súdu o tom, že vydanie „opatrenia“ zo strany žalovanej je v danom prípade v súlade so zákonom. Rozhodovacia právomoc žalovanej je explicitne vymedzená v § 179 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom poistení v spojení s § 218 ods. 2 zákona. Žalovaná preto mala v prípade, ak dospela k záveru o oneskorene podanom odvolaní proti rozhodnutiu prvostupňovému orgánu verejnej správy, toto odvolanie ako nedôvodné zamietnuť riadne prostredníctvom rozhodnutia s príslušnými náležitosťami.

III.

10. Žalovaná vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti považovala rozsudok krajského súdu po skutkovej a právnej stránke za správny. Kasačnú sťažnosť navrhla zamietnuť.

IV.

11. Podľa § 492 ods.2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok účinný od 01.07.2016 odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ v spojení s § 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 453 ods. 2 SSP), kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk <. (452 ods. 1 v spojení s § 137 ods. 4 SSP) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

13. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania opatrenia žalovanej označeného ako „Vyjadrenie k oneskorene podanému odvolaniu“ (ďalej len „opatrenie“) zo dňa 12. januára 2017, číslo: 1568-2/2017-Ba.

14. Podľa § 172 ods. 5 zákona o sociálnom poistení predmetom nedávkového konania je rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, o poistnom v sporných prípadoch, príspevku na starobné dôchodkové sporenie v sporných prípadoch, o pokute, penále, povolení splátok dlžných súm poistného, príspevku na starobné dôchodkové sporenie, pokuty, penále, a o zaradení zamestnávateľa do nebezpečnej triedy.

15. Podľa § 179 ods. 1 písm. a/ bod 1 zákona o sociálnom poistení do pôsobnosti pobočky patrí rozhodovať v prvom stupni o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch.

16. Podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod 8 zákona o sociálnom poistení do pôsobnosti pobočky patrí rozhodovať v prvom stupni o poistnom a o príspevku na starobné dôchodkové sporenie.

17. Podľa § 179 ods.1 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“), ak správnu žalobu podá niekto, kto tvrdí, že mu rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy nebolo doručené, hoci sa s tým ako s účastníkom administratívneho konania malo konať (ďalej len „opomenutý účastník“), správny súd overí správnosť tohto tvrdenia a skutočnosť, či od vydania napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia neuplynuli viac ako tri roky, a ak s tieto podmienky splnené, uznesením rozhodne, že orgán verejnej správy je povinný doručiť opomenutému účastníkovi vo veci vydané rozhodnutie alebo opatrenie.

18. Podľa § 179 ods. 7 SSP, ak sa správny súd nestotožní s tvrdením opomenutého účastníka, vo veci ďalej koná.

19. Podľa § 7 písm. a/ SSP správne súdy nepreskúmajú právoplatné rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy, ak účastník konania pred ich právoplatnosťou nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis; povinnosť vyčerpať všetky riadne opravné prostriedky sa nevzťahuje na prokurátora a zainteresovanú verejnosť, ak táto nebola na podanie riadneho opravného prostriedku oprávnená.

20. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žalobca podal správnu žalobu, ktorou navrhol alternatívne uložiť žalovanej prostredníctvom Sociálnej poisťovne, pobočky Svidník rozhodnutie č. 2623-93/2013-SK zo dňa 9. apríla 2013 alebo zrušiť opatrenie žalovanej č. 1568-2/2017-BA zo dňa 12. januára 2017. V žalobe tvrdil, že je opomenutým účastníkom; z doručenky nachádzajúcej sa v administratívnom spise žalovanej je zrejmé, že toto rozhodnutie prvostupňového orgánu verejnej správy neprevzal žalobca, ale matka žalobcu, v dôsledku čoho postupom prvostupňového orgánu verejnej správy došlo k porušeniu ustanovenia § 212 ods. 3 písm. c/ zákona o sociálnom poistení, nakoľko rozhodnutie prvostupňového orgánu verejnej správy o poistnom nebolo účastníkovi konania účinne a zákonným spôsobom doručené do vlastných rúk. Správny súd sa s názorom žalobcu nestotožnil a žalobcu za opomenutého účastníka konania nepovažoval.

21. Podľa § 212 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia, ak tento zákon neustanovuje inak. Deň doručenia rozhodnutia je deň jeho oznámenia.

22. Podľa § 212 ods. 3 zákona o sociálnom poistení rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia do vlastných rúk alebo poštou ako doporučená zásielka s doručenkou a poznámkou „do vlastných rúk“. Do vlastných rúk sa doručujú rozhodnutia

- a) nepriznání dávky, odňatí dáky, znížení dávky alebo o zastavení výplaty dávky,
- b) uložení povinností vrátiť neprávom vyplatené sumy na dávke,
- c) o poistnom, o príspevku na starobné sporenie, o uložení pokuty a penále,
- d) o prerušení konania,
- e) o zastavení konania.

23. Kasačný súd dospel k záveru, že rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Svidník číslo 2623-93/2013-Sk zo dňa 9. apríla 2013 je rozhodnutím o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia, pre ktoré zákon o sociálnom poistení nevyžaduje doručovanie do vlastných rúk. Z obsahu administratívneho spisu zistil, že sa v ňom nachádza originál doručenky z ktorého bolo možné bez pochybností zistiť dátum doručenia rozhodnutia č. 2623-93/2013-Sk. Predmetné rozhodnutie prevzal splnomocnenec, čo vyplýva jednak z doručenky, ako aj z obsahu žaloby doručenej krajskému súdu. Žalobca na strane 6 správnej žaloby potvrdil doručenie rozhodnutia dňa 29. apríla 2013 manželke K.. Pokiaľ aj bolo rozhodnutie prvostupňového orgánu doručené manželke žalobcu, bolo doručené zákonne, keďže zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení nevyžaduje pri rozhodnutiach o vzniku, prerušení a zániku

sociálneho poistenie doručovanie do vlastných rúk.

24. Doručovanie rozhodnutí v správnom konaní má vplyv na splnenie procesných podmienok odvolacieho konania a od posúdenia tejto otázky sa odvíja právny záver správneho súdu, či opomenutý účastník mal k dispozícii procesné prostriedky na nápravu svojich dotknutých práv a v akom rozsahu. Žalobca sa v danom prípade mohol voči napadnutému rozhodnutiu prvostupňového orgánu odvolať v zmysle poučenia. Je potrebné poznamenať, že zákon č. 461/2003 Z.z. nepozná inštitút preskúmania oneskorene podaného odvolania.

25. Správny súd ustálil, že žalobca nie je opomenutým účastníkom. Kasačný súd sa s týmto názorom stotožnil.

26. V kasačnej sťažnosti žalobca namietal nesprávne právne posúdenie veci dôvodiac ustanovením § 134 ods. 2 písm. b/ SSP, v zmysle ktorého správny súd nie je viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, ak rozhodnutie alebo opatrenie vydal orgán, ktorý na to nebol oprávnený a prioritne poukázal na právne závery vyslovené najvyšším súdom Slovenskej republiky v rozsudku sp.zn. 9Sžso/90/2015 zo dňa 14. decembra 2016, ktorý bol vydaný v skutkovo a právne takmer totožnej veci. Kasačný súd k tejto argumentácii považuje za potrebné zdôrazniť, že žalobca nebol opomenutým účastníkom konania vedeného na orgáne verejnej správy. Inštitút opomenutého účastníka poskytuje ochranu tomu, s kým správny orgán nekonal a nedoručil mu rozhodnutie tak, aby bola náprava reálne účinná.

27. Dôvody uvádzané žalovanou v kasačnej sťažnosti, týkajúce sa námietky, že orgán verejnej správy nemal právomoc rozhodnúť o určení tzv. uplatniteľnej legislatívy neboli spôsobilé spochybniť pochybenia v konaní a rozhodnutí žalovanej a jej pobočky Sociálnej poisťovne.

28. Z dôvodov vyššie uvedených kasačný súd kasačnú sťažnosť vyhodnotil ako nedôvodnú a rozhodol podľa § 461 SSP tak, že ju zamietol.

29. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd tak, že nepriznal účastníkom náhradu trov tohto konania, keďže žalobca v tomto konaní nebol úspešný a žalovanej právo na náhradu trov konania pred správnymi súdmi neprináleží (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 písm. a/ SSP).

30. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.